

ZAVEZNISKA OFENZIVA v Italiji se ugodno razvija. Na lev je vrhovni poveljnik zvezniške kopne armade v Italiji Sir H. Alexander in na desni lt. general Clark, poveljnik ameriške pete armade, ki je vodil boj za okupiranje Salerna in Neaplja, sedaj pa s svojo armado prodira proti Rimu.

Jugoslovanom ne more uporništva nihče zanikati

BOJ IDEOLOGIJ, ALI LE INTRIGE VELESIL
Z USODO BALKANA? — KDO NAJBOLJ SKUŠA
OMALOVAŽITI "PARTIZANE"? — SPLETKE, KI
SE MED NARODOM NE BODO OBNESEL

Izjemna dežela

Jugoslavija je edina izmed okupiranih dežel v Evropi, kjer se oboroženo uporništvo izvaja v organizirani obliki.

Od kraja je bil obispan s priznanji zaslug general Dra-

TITO (JOSIP BROZOVIC)
poveljnik osvobodilne vojske

za Mihajlovič, ki ga je proslavljal za simbol uporništva proti osiuši ves zavezniški tisk, vstevši komunističnega.

Med tem pa se je kovalo v predelih Jugoslavije novo gibanje, prezeno z ideologijo, da je treba ne samo poraziti fašizem, temveč tudi odpraviti domačo reakcijo, ki ji ni bilo mar drugega kot kako sebe in svoje čimborje okoristiti in začeti. Nobena tajnost ni, da deluje na vse kripti za povratke v stare razmere.

POVEST

Slabo znamenje

je pričela izhajati v tej številki. Je zelo zanimiva. Priporočamo, da jo čitate.

Cetništvo v pasivi

Zamejna vlada v Londonu je na ta pojav gledala sila nezupno, in po pravici. Kajti cetal jih ni nič dobrega. Kot vse na svetu, kar ima značaj upiranja proti sistemu kot je, ali kakor je bil, v vseh zaostalih deželah, in v okupiranih, je bilo tudi uporništvo v Jugoslaviji takoj uradno in neuradno zaznamovanzo za "komunizem".

Mihajlovič s svojimi četniki je šel v pasivo, razen v kolikor je tu pa tam dal podreti kakš most v južni Srbiji in poslal svoje čete proti partizanom.

V Proletarju je bilo že v pričetku Mihajlovičevega upora pojasnjeno, da se njegov boj giblje v tokih starih legend in da zre po vzpodoblu ali inspiracije v staro srbsko prošlost.

Dve sili — katera bo popustila?

Vendar pa se mu ne more zanikati, da se je upiral. Niti ne, da je nedavno proglašil namen svojega boja: "Za kralja, domovino in svobodo!" Torej nazaj v tiste okolščine, v katerih je v težnjah Sansa in slovenskega naroda.

Izjavil je, da je Sans vedno deloval in deluje sedaj v duhu resolucij, ki so bile sprejeti lanskoga decembra na Slovenskem narodnem kongresu v Clevelandu in da se drži vseh drugih njegovih sklepov, ki so mu začrtali smernice.

Pojašnil je postanek nesoglasij med gotovimi krogmi Sansa in izjavil, da so posledice nepočutenosti, predsodkov in

pa pod vplivu, ki so smislu Sansovih resolucij nasproti. Pravi, da bo Sans vzliz temu enot-

nost ohranil in nadaljeval svojo vlogo kakor doslej.

Governil je blizu eno uro, nadeno uro pa odgovarjal na vprašanja o odnosajih med uporniškimi skupinami v Jugoslaviji, o sporocilih naših teženj Hullu, Edenu in Molotovu v Moskvo, o posetih zastopnikov ovzobodilne vojske k angleškemu poveljstvu in jugoslovanski zamejni vladi v Kairo, o vprašanju Trsta, o posvetovanjih med zavezniškimi diplomati o bodoči obliki Jugoslavije, sporih zaradi republike ter monarhije itd.

Dejal je, da ćeprav ni absolutni optimist glede vere v uspehe naših stremiljen, vendar je slika za pravilno rešitev jugoslovanskega vprašanja sedaj veliko boljša kakor pa je bila na primer pred pol letom in še boljša kot pa pred enim letom.

Sans si posebno prizadeva, da pridobi merodajne osebnosti v ameriški in angleški vladi za pravilno razumevanje pri-

morskega vprašanja in je dosegel pri tem že precej pozitivne uspehe. Seveda, s tem je treba nadaljevati posebno sedaj, ko se je situacija v Italiji politično tako zelo spremenila.

Kristanovo mnenje je, da nista ameriška in angleška vlada celi sklepaju premirja Italiji ničesaar obljubili, torej so vsa vprašanja, ki se je tičejo ostala odprtja. To seveda ne pomeni, da je stvar Primorske za nas že dobljena. Izjavil je, da v tej nalogi Sans dela kolikor največ more.

Zadnjo nedeljo je E. Kristan

govoril na veliki prireditvi slovenske pomožne akcije in Sansa v So. Chicagu.

... (Konec na 5. strani.)

Minuli teden so bili na se-

stanek s predsednikom pozna-
nimi glavnimi predstavniki. AFL,
CIO in železniških bratovščin.

Predmet razgovora je bilo vprašanje, kaj naj se storiti, da se dežela izogne stavkam in inflaciji.

Unionsko delavstvo in delav-

stvo sploh hoče povirkov, ker se mu obljub, da se bo dragajo potrebičin ustavilo, ni izpolnilo. Dočim prefiti prekupcev v velikih korporacij v splošnem rastejo v nedogled, pa so delavsko mezde "zamrznjene" na starem mestu in smerjo navzgor le na podlagi takozvane "little steel" formule.

Ravnovesje med plačami in življenjskimi cenami izginja

Na domači fronti bilo do sredi oktobra ubitih blizu 90,000 ljudi

Od pričetka leta pa do sredi oktobra je bilo v industriji in v drugih nesrečah ubitih 89,000 ljudi, devet milijonov pa poškodovanih.

Lani je bilo ubitih v industriji 45,000 delavcev. Ostale smrtnne nezgode v tej številki za prejšnje leto niso vključene. Dočim so letos smrtnne poškodbe v industriji narasle, ker je tudi število delavcev večje in delavnik doljši, so pa v avtih nezgoda 41 odstotkov nižje kot so bile 1941, ko smo imeli še normalen avtov promet.

Narasle pa so nezgode na železnicah, ker prevažajo več tovora in potnikov kot kdaj prej.

Predsednik Roosevelt je v komentirjanju nezgod in človeških žrtev na domači fronti dejal, da se je za osebno varnost v industriji veliko storilo, in da so smrtnne poškodbe letos najbolj narasle na stanovanjih, a so vendar tudi v industriji in v prometu še vedno tolksne, da bitka za čimvečje zmanjšanje nesreč še z daleč ni dobljena.

Y dveh letih vojne, do konca septembra t. l., so znašale ameriške vojne izgube blizu 118,000 mož, izmed njih 21,940 ubitih, 31,971 pa je bilo ranjenih. Ostali so pogrešani ali pa ujeti.

V primeri z domačo fronto so nizke, upoštevajoč, da je naša armada za sovjetsko največja na svetu in mornarica pa največja izmed vseh.

Seveda, civilnega prebivalstva je še več, toda obenem se smatra, da so civilisti na varnem. A gornje številke o ubitih in poškodovanih na domači fronti v prvih devetih mesecih tega leta ne potrjujejo tega. Izmed devet milijonov poškodovanih jih je na tisoče trajno pohabljenih, poleg navedenih številk pa si lahko predstavimo še one delavce, ki si pri nezdravih delih nakopljejo težke bolezni, ki jih pogajajo v predčasno smrt.

E. Kristan razložil delovanje SANSa in položaj v Jugoslaviji

V petek dne 23. oktobra je v klubu št. 1 JSZ v Slov. del. centru v Chicagu govoril predsednik Sanza Etbin Kristan o poslovanju te organizacije in zagotovil navzoče, da SANS res dela. Pojašnil je stike, ki jih ima odbor in njegovi posamezni člani z merodajnimi vladnimi oddelki in uradniki, in da se je porabilo vsako priložnost obvestiti tudi višje uradnike Ariglje in Sovjetske unije o težnjah Sansa in slovenskega naroda.

Izjavil je, da je Sans vedno deloval in deluje sedaj v duhu resolucij, ki so bile sprejeti lanskoga decembra na Slovenskem narodnem kongresu v Clevelandu in da se drži vseh drugih njegovih sklepov, ki so mu začrtali smernice.

Pojašnil je postanek nesoglasij med gotovimi krogmi Sansa in izjavil, da so posledice nepočutenosti, predsodkov in

pa pod vplivu, ki so smislu Sansovih resolucij nasproti. Pravi, da bo Sans vzliz temu enot-

Jačanje socialistov v Franciji vzlič silnim oviram

Nedavno se je posrečilo uiti iz Francije socialističnemu voditelju Andre le Troqueru, ki je v intervjuju s poročevalcem čikaškega dnevnika Sun, Fredrikom Kuhom v Londonu dejal, da ima podtalna socialistična stranka v Franciji že 60,000 članov. Pred vojno jih je imela 200,000.

Troquer je pravil o silnih težavah, ki jih dela socialistom vichyska vlada in nacistična okupacijska oblast. A vselej, kjer kakoga socialističnega voditelja lokalne postojanke zapro, je takoj drugi že v naprej določen prevzeti njegovo mestno.

Le Troquer je predsednik odbora soc. stranke v Franciji. Ko je vichyska vlada ne pritisnil Hitlera tirala Leona Bluma na zatočeno klop, češ, da je Francija pahlil v vojno, je bil Troquer njegov zasovornik. Strankino delovanje se sedaj vrši največ podtalno, pa tudi odkrito, kjer in kolikor mogoče.

Kuhu je pričoval, kako so se francoske mase vzradstile zavezniške invazije v francosko Afriko, in kako jih je tik nato poparilo, ker sta američka in angleška vlada tičale v ospredje reakcionarjev in fašiste admirala Darlana, Peyroutona itd.

O komunistih je Troquer dejal, da so v zadnjih 25 letih vsled svojega ravnanja pa na vodilih od zunaj (iz Moskve) silno veliko krivi sedanje šibkosti delavščega razreda v Evropi. Čim je Moskva izjavila, da kominterni zavzemajo več ne obstoji, so francoski socialisti povabili komunistično stranko v enotnost. Upa, da bodo uspešni zgraditi skupno delavško politično gibanje v Franciji. Od zaveznikov pa pričakuje, da ne bodo podprli reakcionarne vlade v Vichiju, kadar invadira Francijo. Pravi, da je zavezniško priznanje diskreditirane savojske dinastije, Badoglia in drugih preokrenjenih fašistov v Italiji napravil med evropskimi ljudstvi zelo mučen vta.

O komunistih je Troquer dejal, da so v zadnjih 25 letih vsled svojega ravnanja pa na vodilih od zunaj (iz Moskve) silno veliko krivi sedanje šibkosti delavščega razreda v Evropi. Čim je Moskva izjavila, da kominterni zavzemajo več ne obstoji, so francoski socialisti povabili komunistično stranko v enotnost. Upa, da bodo uspešni zgraditi skupno delavško politično gibanje v Franciji. Od zaveznikov pa pričakuje, da ne bodo podprli reakcionarne vlade v Vichiju, kadar invadira Francijo. Pravi, da je zavezniško priznanje diskreditirane savojske dinastije, Badoglia in drugih preokrenjenih fašistov v Italiji napravil med evropskimi ljudstvi zelo mučen vta.

Tudi delavci in drugi ljudje ne vedo, da dočim oni iz svojih prihrankov kupujejo vojne bonde v najboljši veri, da pomagajo svoji deželi zmagati v vojni, pa korporacije skušajo v vladnih naročil čimveč izteži zase.

Nekatere so pri tem tako neprevidne, da morajo nihne zle metode in goljufije prej ali le priti na dan.

Razne metode v isti namen

Lindsay C. Warren, ki je v aparatu zvezne vlade comptroller general, je dne 18. oktobra pred kongresnim odsekom za

Vojni dobičkarji grabijo neglede na "razkritja"

"POŽREŠNOST POSEBNIH PRIVILEGIJEV NAS BO STALA MILIJARDE DOLARJEV". — MONOPOLI ODIRAO NA VSEH KONCIH IN KRAJIH, NEGLEDI, NEGLEDE S KOM SE DRUŽIJO

Med tem ko delavci producirajo kolikor največ morejo, marsikje v okolčinah, v kakršnih v normalnih razmerah ne bi hoteli živeti, pa čitamo kje v notranjih straneh dan za dan o skandalih, ki jih ugajajo korporacije in njihini uradniki po nalogu za čimvečjimi profitti in za zavarovanje svojih monopolov, ko bo konec vojne.

Izjemanje na stranske vladnih naročil

Vzrok, da veliki časopisi nočajo poročati na senzacionalen način o goljufijah korporacij je, ker so večinoma od njih kontroliранi, vrh tega pa odvisni od njihovih oglasov, ki segajo v milijone dolarjev — letos bodo znašali dve milijardi, kot trdi list "Labor" v Washingtonu. Vrh tega jih korporacije subvencirajo na razne druge načine, ali pa upoštevajo urednike, kolonke in komentatorje v visoko plačanih "potranskih" službah.

Tudi radijska omrežja so

višjih kompanijskih ljudi se je plačalo iz njene blagajne in izdatek zaračunalo v rubriko stroškov vojnega naročila. Nekaj kompanije je poslala svojim zastopnikom na Irskem ravnem, konjaka in raznih drugih vrst žganja za \$10,000 in to zaračunalo kot izdatek v producirjanju vojnega naročila, ki ga je dobila od zvezne vlade.

Veliko bi se lahko prihranilo Lindsey C. Warren je dejal, da kolikor s svojimi uradniki more, stori, da se goljufom stobi na prste. Kongresni komisiji je z računi dokazal, da je zvezni vladi prihranil sedem milijonov dolarjev v preiskava poslovnih knjig korporacij, cizroma kako izdaje vsote, ki jih dobe za vojno naročila.

A sedem milijonov je malenkost — je rekel, kajti korporacije bodo prejele na goljufi več načine na stroške davkoplačev. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Koliko smo že dosegli v sedanji kampanji za Proletarca?

V izkazu dobljenih naročnin in prispevkov, objavljenih v tej številki, je 13 imen več kakor v prejšnjem. V zadnjih 4. tednih je bilo dobljenih nadaljnih 71 novih naročnin, vseh skupaj novih od 1. julija pa 307.

Obnovljenih naročnin so agitatorji in drugi prijatelji lista dobili v istem času 204, skupaj od početka kampanje pa 622.

V tiskovni sklad so nabrali v zadnjih 4 tednih \$63.97, skupaj od 1. julija pa \$43

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Nameni očitkov o grehih in krivdah Sovjetske unije

Ko je bila Rusija napadena, Zed. države še niso bile v vojni. Ameriška vlada je bila z njo v hladnih odnosih, pač zaradi njenega paktu s Hitlerjem, ki ga je 21. junija 1941 prelomil z invadiranjem sovjetske dežele. Potem je vlada v Washingtonu svoj diplomatski ton spremenila in zagotovila napadeni Rusiji materialno in moralno pomoč.

To ameriški reakciji ni bilo ljubo. Veliki burbonski dnevni in magazini, vse sorte izolacionisti in pravki ameriškega klerikalizma so v eni senci izražali željo, da naj bi se Nemčija in Rusija toliko časa tolkli, da bi obe izkravali. Potem bi bilo konec stalinizma in hitlerizma.

Tudi v Angliji, ki je bila tedaj že blizu dve leti v vojni, so se čele take želje. Celo en član Churchillove vlade jo je javno izrazil.

Vendar pa je bilo v interesu Anglike, da je iskala v tem položaju z Rusijo čim ožjih zvez. Kritiki v Ameriki in v Rusiji pa so se vseeno neštetevali grehe sovjetske vlade in preročevali Nemčiji naglo zmaso.

Še sedaj se dobe v Zed. državah zelo vplivni politiki in pa veliki listi — vsi iz reakcionarnih vrst, ki prisegajo, da bi sedanje vojne sploh ne bilo, če je ne bi zakrivila Rusija s svojim paktom s Hitlerjem. Tudi v delavskih krogih se čujejo enaki očitki.

Cemu ga je sklenila, so zagovorniki paktu že veliko pojasnjevali. Svojih pravih vzrokov sovjetska vlada uradno ni še nikoli navedla.

Glavni argument zagovornikov dejanja sovjetske vlade je bil, da so francoski in angleški reakcionarji manevrirali za hrbotom Sovjetske unije tako, da bi jo spravili v vojno s Hitlerjem pod firmo zavezništva z Veliko Britanijo in Francijo, potem pa jo pustili na cedilu. Pravilnost tega mnenja so potem utemeljevali z dokazovanjem, da dočim je poljska armada krvavila, se nista francosko in angleško na zapadni fronti nikamor genile. Ce bi se USSR takrat pridružila borbi, bi ostala enako osamljena.

Temeljni greh sovjetske vnanje politike v dneh od sklenitve paktu z Nemčijo pa do časa, ko jo je napadel Hitler, je bila njena kampanja s pomočjo kominterne proti "imperialistični vojni" — torej predvsem proti Angliji — in silovit boj zoper Rooseveltom, češ, da nas tira vanjo. Bila je voda na milij Hitlerjeve propagande. Pakt, ki ga je sklenila, se ga ji, ako se postavimo na njeno stališče nezaupanja do angleške in francoske reakcije, lahko opraviči. Ali taktike, ki jo je vedila potem skoro do časa, ko je bila napadena, pa ne more nihče zagovarjati. In jo niti sama ne skuša.

V priznanje pa ji je — tega ji ne more nihče zanikati, da je bila enkrat v vojni, se je borila na življjenje in smrt toliko, da je presenetila svet, najbolj pa Hitlerja. Kmalu potem, ko jo je napadel, ko je njegov blitzkrieg napredoval tako hitro, da je bil uverjen Moskvo že do novembra vzeti in v nji proslavit na dan obletnice boljševiške revolucije smrt boljševizma, je v svojem govoru izjavil, da je komunistične barbarizma in njegove takozvane Sovjetske unije za zmerom konec. O boljševiški armadi je svečano izjavil, da je zdrobljena. Nikdar več si ne bo opomogla. Ko je Hitler tisto govoril, je bil prepričan, da je res tako. "Civiliziranemu" svetu pa je izjavil: "Nemčija se ne bo s-Stalinovimi barbarji za mir ali za karkoli nikdar pogajala. Nemčija je pripravljena živeti sporazumno samo s civiliziranimi deželami."

To je bil namig Angliji, da ona lahko vpraša Berlin za mir in pričakuje ugodnih pogojev, Hitlerju pa naj za ekspanzijo tretjega rajha pusti proste roke na vzhodu. Apizarij v Ameriki in nekateri v Angliji so na Churchilla pritisnali, da naj poskusiti potipati, kaj bi se dalo iztisniti iz Hitlerjeve oljkine vejice.

Kaj je angleški vladi prisel posebno sporočiti takratni Hitlerjev prvi pomočnik Rudolf Hess, uradno še ni bilo prav točno pojasnjeno. Vendar pa o njegovi misiji tudi v Moskvi tako dobro vedo, kakor vlada v Londonu. Zato je takrat sovjetska propaganda zahtevala, da naj Angleži sedaj, ki imajo vojnega zločinca Hessa v pesteh, tirajo pred zatožno klop, kot so zatrjevali, da ga bodo, kadar jim pride v roke. Prišel je tja prestovoljno z letalom in živi zastražen v neki vilji. Ko je nedavno v parlamentu neki poslanec spet zahteval, čemu se odlaša z obravnavo, je dobil v imenu vlade odgovor, da vse pride ob času.

Sovjetska Rusija v kapitalističnem svetu ni bila obsovana zato, ker ima diktaturo. Saj je bila carska Rusija diktatura kot nobena dežela toliko, pa ni imel njen vladajoči sloj med francosko in angleško plutokracijo nikjer zaklenjenih vrat. Na prste pa se je stopalo tistim, ki so delovali proti ca-

ANTHONY EDEN (na lev) IN VJACESLAV MOLOTOV ob prilikih Edenovega prihoda v Moskvo. Ta dva in tajnik ameriškega državnega departmента Cordell Hull konfirajo za efektiven sporazum teh treh dežel ne le med vojno, temveč že posebno po vojni, da bo mir res mir. Seje obdržujejo že drugi teden. Domenili so se, da javnosti o svojih razpravah in sklepih ne povedo ničesar dokler bo trajala konferenca. Vendar pa ameriški in drugi poročevalci v Moskvi sklepajo, da se konferenca ugodno razvija.

NEKAJ DROBIŽA

Chicago, Ill. — Mogoče bi bilo vredno živeti, če bi človek milijardo imel. (Milijarda, ali po ameriški milijon, je takoč milijonov.) Koliko pravzaprav je milijarda? Ker navaden človek ni kak Rockefeller ali Ford, ali Morgan, si to vsoto težko predstavlja. Na pomoč so mu prišli statističarji. Iz njihove razlage je pravlahko razumeti, da je milijarda veliko denarja. Predstavijo si jo lahko nekako takole, ker so oni izračunali za našo pamet: Če bi se bil jaz rodil takrat kakor Kristus in bi mi sv. trije Kralji prinesli eno milijardo (\$1,000,000,000) v dar z naročilom, da moram vsak dan potrošiti en tisoč dolarjev, koliko časa bi moral živeti, da vso milijardo zapravim? Sedaj smo v letu 1943, a moral bi živeti še prihodnjih 800 let, in še bi potrošil samo \$700,000,000.

Mogoče imajo tisti strokovnjaki več prostega časa za študiranje teh reči kakor jaz, ker njim bržone ni treba kuhati večerje.

Izobrazba

"Business Week" z dne 2. okt. ima članek, v katerem se peča z izpitom dijakov v višjih šolah. Hotel je dognat, v koliko se učencem izplača pojaviti v "high schools". Polovica dijakov ni vedela, da je 86.4 desetkrat 8.64. Deset odstotkov jih ni vedelo, koliko tednov ima leta. Okrog 18%

jih ni vedelo, da je polovica odstotek.

V drugi skušnji se je izkazalo, da 20 odstotkov dijakov ni moglo razločiti zemljevidva Zed. držav od brazilskega. Trideset odstotkov jih ni vedelo, da je bil Woodrow Wilson predsednik v prejšnji svetovni vojni. Več kot 80 odstotkov ne more ničesar povedati o Jeffersonu in Jacksonu.

Učitelji so se izrazili, da niso nad tem rezultatom nič razočarani. Omenjeni članek trdi, da je kvaliteta izobrazbe danes slabša kot pa je bila pred 30 leti.

Pritožujejo se nad ogromnimi vstopami, ki se vrzene proč za šolstvo, in pa nad izgubljenim časom mladih ljudi. In pa še to, da sedaj gotovi učiteljski krogi prosijo federalno vlado za še več milijonov podporo šolstvu, ki bodo za tako izobrazbo vrženi proč.

Ali vidite, kaj namerava ameriški bizniški fašizem s šolstvom? Cemu, dajati otrokom delavcev priložnost do višjih šolskih izobrazb? Namesto v višje šole naj gredo raje v tovarne ali rudnike. S tem bi se ob enem znižalo tudi davke za šolstvo in visoka šolska vzgoja pa bi postala privilegij imoviti, kakor je bilo nekoč in je marsikje še zmerom.

Reakcija dela 24 ur dnevnega za svoje namene, medtem ko delavška masa politično dremlje in se jo opaja v sanje o bojni demokraciji.

Radio - komentator Gabriel

rizmu. Kapitalizmu se je nova Rusija zagnusila zato, ker je zavrgla svetost privatne svojine in razglasila kolektivno gospodarstvo.

V kampanji za njeni uničenje je pomagala hierarhija pod gesлом borbe za krščanstvo. Delavstvo v demokratičnih deželah pa ji je želeslo uspeh in prospevanje, obsojalo pa je njen pogubno taktičko bratomornega boja med proletariatom širom sveta. To je bilo, in ako znamenja ne varajo, ne bo tako usodnih zmot več ponovila.

Ta Rusija, o kateri je Lindbergh Angležem pravil, naj se nanjo nikar ne zanašajo in ni vredno, da se bi zapletli v vojno s Hitlerjem zaradi Čehoslovaške, je sedaj na poti do svojih prejšnjih meja na zpadu.

Nekateri izmed tistih njenih sovražnikov v tej deželi, ki svojega gnjeva do nje nikakor ne morejo skriti, trdijo, da "zmaguje" v sporazumu s Hitlerjem, ki se umika po dogovorenem načrtu.

Chicago Tribune z dne 22. oktobra pravi v uvodniku, da Rusija zmaguje ne po zaslugu svojega gospodarskega in političnega sistema, temveč s podporo kapitalizmu, katerega je hotela uničiti, pa jo sedaj rešuje v placiilo za njen zlonočano.

Dokazuje, da dokler je moralata stati na svojih nogah, se ji je dogajalo isto kot drugim deželam, katerih se je Hitler lotil in jih premagal. Čim pa ji je zacela pomagati z materialom kapitalistična Anglia, in potem še Amerika, je dobila sovjetska armada municijo in opremo, ki je bila enaka Hitlerjevi, ali pa še boljša.

Pravi, da ruska tehnologija nima v za obrnitvi vojne srečenobenega kredita, pač pa se ima Moskva zahvaliti prostranosti svoje dežele in volji sovjetske maše za borbo in umiranje. Tudi sovjetskim poveljnikom daje priznanje. A vse to bi ješe vseeno ne otele poraza, če ji ne bi priskočil na pomoč ameriški "free enterprise".

Ta dnevnik je bil eden izmed onih, ki je pozdravil Hitlerjev vpad v Rusijo, z nado, da si on in Stalin drug drugemu posloma zobe.

To razmerje je dobro imeti v uvidu, kadar citamo o složnosti državnikov Zed. držav, Anglike in Sovjetske unije. V resnici složni so si le v namenu poraziti skupnega sovražnika. Niso pa še dogovorjeni, kaj potem. Prvi dve sta za ohranitev gospodarskega reda kakršen je. USSR pa je nastala, da ga uniči ne le v svoji deželi, temveč kjerkoli bo mogla. Kako usklasiti ta dva svetova, da bo po vojni eden, o tem razpravljajo Hull, Eden in Molotov v Moskvi. V Angliji in v Zed. državah molijo, da se jim namen posreči. Molitev v takih vprašanjih sicer ne koristi, a škoditi tudi ne more.

Sovjetska Rusija v kapitalističnem svetu ni bila obsovana zato, ker ima diktaturo. Saj je bila carska Rusija diktatura kot nobena dežela toliko, pa ni imel njen vladajoči sloj med francosko in angleško plutokracijo nikjer zaklenjenih vrat. Na prste pa se je stopalo tistim, ki so delovali proti ca-

Heatter je 10. oktobra pripravoval, da je tri milijone ameriških otrok brez šolskega pouka, ker so šole zaprte. Vzrok je pomanjkanje učiteljskih moči in še marsikaj. To je velik problem. Ko je premulin bolgarski kralj Boris, so imeli vsi veliki ameriški dnevniški noviški v dnevniki pomočnikov, ki so le preveč radi verjeti, kar so jih razni klerikalci in slovenski gospodje iz zamejne vlade razdelili o takozvanih komunističnih razbojnikih, sedaj ni prav dobro pri srcu. Sicer pa so se tudi tisti, ki se smatrajo za vojaške poznavalce, skoro o vsem motili.

Jugoslavija ni edina, kjer se krizajo mnenja o bodoči formi vlade. Na Grškem je prišlo skoro do civilne vojne raditev. Privrženci stare fašistične vlade kralja Jurija, katere vođa general Napoleon Zervas, se imenujejo "Edes", in komunistični partizani (saj tako jih naziva omenjeni general, ker kralj ni za staro vlado, je komunist) pa se označujejo za "Elias". To je kajpada šele začetek takih bojev v Evropi.

Tudi naš takozvan "sobojnik" Pietro Badoglio je zadnji teden apeliral na zavezniške, naj mu pomagajo ohraniti staro vlado in sveto vero v Italiji. Dejal je, da četudi je italijanski delavec individualist, je vendar nevarnost, da zaide na levo. Zato je potrebno, da se Badoglijevi vladi pomaga z vso silo propagande, da se Italijo otme pred nevarnostjo komunizma.

Francisco Franco

O tem "velikem branitelju in borecu proti komunizmu" sem pisal nekaj že zadnji teden.

Kar se tiče branitve katoliške cerkve in njenih posesti v Španiji, je Franco daleč preko svojega prednika, ustavnitelja svete inkvizicije, Torquemeda.

V svojem potopisu s šestmesecnega potovanja po Evropi se je newyorski nadškof Spellman o Francu zelo laskavo izrazil. Med drugim pravi: "Name je napravil vse zelo odkritičnega, intelligentnega človeka. V najinem razgovoru se je dostikrat zasmehal in v takem trenutku je v resnici zelo pripljučiv."

Dalje omenja, da sta se razgovarjala o raznih svetovnih vprašanjih — od versaljske pogodbe pa do današnjih. Tu je bodočnosti sta govorila.

Končno pravi: "Kakorkoli se je generala Franca kritiziralo (in tega je bilo precej), jaz ne dvomim, da je on zvest svojemu Bogu, da mu je domovina pri srcu, in da je praviljen žrtvovati se na kakršenkoli način za Španijo, ako bo treba." Komentar k temu bi bil nepotreben.

Na vzhodni fronti

Sledče je delec iz poročila nemškega časnikarja z vzhodne fronte:

"Silently rain-soaked grenadiers march thru the night. Not one speaks a word. They are too tired for that. They are dragging their machine guns and mortars and carrying their heavy munition boxes and equipment. Thus it has been for many days — by night battles with the enemy, by night noisless retreat."

"Now the battalions have reached the new position. The exhausted grenadiers are sleeping on the ground. Sleep not to be thought of. Every minute

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

Konferenca zastopnikov Angleške, Sovjetske unije in Zed. držav, ki se je pričela v Moskvi 19. oktobra, je največji dogodek preteklega tedna. Sploh je bil minuli teden nabit raznih novic in presenečenj. Na bojišču v Italiji so zavezniški prebivalci reko Volturno, kjer so Nemci naše čete zadrževali skoro tri tedne. V Rusiji so sovjetske čete združile takozvano nepodirno načinico črto na zapadnem bregu reke Dnjeper. V Evropi nadaljujejo z zračnimi napadi ameriški in angleški letalci na nacistično industrijo in strategične točke ter prizadevajo Nemčiji veliko škodo in težave. Ali kar pa je svet najbolj presemetilo, je junaska borba partizanov v Jugoslaviji.

Pri nas

Prve posledice vrnjenja premogovnikov privatenim lastnikom so bile stavke premogarjev. Seve, ni se dogodila

POVESTNI DEL

PANCO MIHAJLOV. — Prevedel TONE POLOKAR
SLABO ZNAMENJE

Rogača je prebudil zgodaj. Tržni dan je bil v mestu in v pravem času je bilo treba kreniti od doma. Vas je še spala. Poletna jutranja meseca je žametna in pretrguječ se leno polzela nad rjavo.

Ko sta konja zaslišala težke stopinje na dvorišču, sta nestrpno zarezitala. Rogača je sedel na životnejšega konja, koliko pa je pognal naprej proti reki. Na ovinku sta se oba konja istočasno ustavila, začela strici z ušesi in močno prhati. Rogača se je nagnil vstran, mrtva ovca je ležala sredi poti. Prekrizal se je. Nazadnje je pljunil, spustil kletivo na ravnjenega gospodarja, pa tudi na račun vražje usode, ki ga ob tako zgodnji uri nadleguje. Toda strah ni presele. "Nekaj hudega se bo primerilo," si je mislil sam zase, "ali bo smrt, ali . . . in zaklek je v drugo, sunil z nogo kobilu v lakotnico in odjaha naprej.

Ko je napojil konja in se vrnil na dvorišče, je pazljivo pregledal voz, otiral osi, podkve, zvezalo konjem jermenje na prsih — zapregel in pognal. Zaškrpala so nenamazana kolena.

Včer je bil kmalu zunaj vasi, drridal je po neravnih pršnih poti. Sonce se je prikazalo nad Ljulinom in njegovi zlati žarki so trgali meglo. Videti je bilo topole na Cekov pričasti, še naprej pa površino reke — čisto, posrebreno. Rogača je potihno zapel, s suhim grhom, toda kar ga je težilo, ni prešlo. Kaj je neki pomenila prekleta ovca? . . . Nekaj takega je bilo z njegovo prvo ženo pred štirimi leti, konj je končal in — ona . . . Ob tej težki misli je močno udaril z bitem po hrbu najprej enega, potem drugega konja in se z lehtmi naslonil na seno. Konja pa nista pogrenili hitreje.

Rogača je ostal kar tako, v ležečem položaju, obrnjен z obrazom proti nebu. Vsak dan je namreč z vozom odhajal v mesto, vozil seno, kože ali pa žito bogataša Ceka, nazaj pa je naložil špecerje, pa je že tako poznal pot, da je vsak čas zaprtih oči vedel, kje se voz nahaja. Da: ko pusti za seboj vaško pokopališče, se razgrne pred njim polje Mečata. Potem pride krstni kamen, edini zdravilni med silnimi hudourniki v ravni. Podoben je vhodnim vratom v rimsko peč, dve nasproti si ležeči odprtini ima, nizko vdolbeni v zemljo — sedaj opuščeni in polni vode, mrhovine in kamena. Otroci so se pogosto igrali okrog njiju, plezali po visokem skalovju in preskakovali z ene strani druge take stvari, dokler me

ni izval. Pa ni pustil . . . Muha je, da — samo pobrenčava . . . Eh, nič, samo košnja naj mine, potem . . ." in izza pasu je potegnil velik nož, ki ga je isti trenutek nameril na svoj goli popok. "Poglej, tukajle, ali vidiš, tukajle ga bom predrl. Misli, če je bogat, da ni paragrafov zanj . . . O-he! . . ." "Salis se."

"Ne, pri Bogu, videl boš."

"Videl bom . . ." se je bolno nažmehnil Rogača in naročil konja iz nižave na neravno pot.

Sonce je bilo že pobralo roso.

II

Ob košnji so bili vsi v vasi dobre volje. Denarja je bilo namreč dovolj; za žganje in za novo obleko. Kar je kdo hotel. Travo so posušili, naložili so jo kakih dvajset voz, in s stogom so utesnili široko dvorišče na pristavi.

Možje so zapovrstje prejeli malo svoj zasluzek. Sam Ceko je delil denar na stopnišču. Najprije je vsakemu natočil po čašico slivovke, izpila sta 'na zdravje' in odštel mu je kup bankovcev, pisanih novih.

"Je prav?" je namignil.

"E, kakor si rekel . . ." je zaupljivo odgovarjal delavec, vajen dela in pokorščine. Nazadnje so se moški razgubili po krémah.

Ostale so samo ženske, da bi počitile slamo na dvorišču in konjske odpadke. Na večer je šlo. Ceko jih je brez pokrivala in v srajci z rokami na hrbitu z viška opazoval. Oči so mu bile že s krvjo podplute, črne bisagice pod njimi — povčane. Taka trudnost je lepla nanj, da je stežka privzidoval trepalnice; ni mogel jasno razločiti, kdo gre mimo po poti. Kri v sencih mu je močno nabijala. Ko so začele sence rasti spodaj na dvorišču, so se mlade žene okretnje priprigabile in vzravnale z vilami, z grabljami v rokah. Ko so posamezne komédale svoj del, so očistile s svojih grzbil oblačil travo in prah in se drobnih korakov molče oddajljile.

Zenice in otroci ga poznavajo, ti pa . . . Pijance strahuje samo z žganjem. Daj no steklenico sem!" "Prazna je." Zato sem te ravno ustavl. No, ko se boš vračal, ne pozabi." "Ne bom," in Rogača je dvignil bič, si popravil sedež na senu, pa se tisti trenutek znowa obrnil proti svinjskemu patirju: "In kako Muha, ali molči?"

"Nič, kar tiho je. Pride, zavzdihne, malo pojoka in odiide. Ze takrat sem hotel nadenj . . . Razumeš? Ti, dragec," mu bom rekel, "si posegel za mojo sestro . . . In še molči?"

"Nič, kar tiho je. Pride, zavzdihne, malo pojoka in odiide. Ze takrat sem hotel nadenj . . . Razumeš? Ti, dragec," mu bom rekel, "si posegel za mojo sestro . . . In še molči?"

Znati, kar tiho je. Pride, zavzdihne, malo pojoka in odiide. Ze takrat sem hotel nadenj . . . Razumeš? Ti, dragec," mu bom rekel, "si posegel za mojo sestro . . . In še molči?"

(Dalje prihodnjic.)

Thom Cukale priredi koncert

V nedeljo 31. oktobra ob 4.00, priredi pevec Thom Cukale velik koncert s sodelovanjem zborov in solistov. Po programu bo prosta in plesna zabava. Spored je objavljen na tretji strani.

Uposlevanje žensk

Iz statistike je razvidno, da je bilo v minulem poletju upošlenih v tej deželi 17,100,000 žensk, ali več ko kdaj prej.

All je vaše društvo že član Prosvetne matice?

V NEDELJO DNE 31. OKTOBRA BO

v Ameriški dvorani, 1438 W. 18th St., Chicago

JESENSKI KONCERT

ki ga priredi znani slovenski tenorist TOMAŽ CUKALE in ki se začne o pol štirih popoldne

VZPORED — I. DEL

1. The Star Spangled Banner — Katherine Brayak. — 2. Dober večer, ljubo dekle. The World Is Mine Tonight, Friderikova tožba (arija in opere L'arlesiana) — Tomáš Cukale. — 3. Wanting You (dvospvec) — Majda Novak in John Schoenherr. — 4. Aragonaise (klavirski solo) — Kasinja Novak. — 5. Moški pevski zbor "France Prešeren" pod vodstvom prof. Kubine. — 6. Soča voda je šumela, Your Eyes Have Told Me So, Pa moje ženke glas — Tomáš Cukale. — 7. "Prešernov" duet Gradišek-Prešensnik. — 8. Gypsy Love Song, Vilja — Majda Novak. — 9. Through the Years — John Schoenherr. — 10. The Bells of Saint Mary, The Home Road — June E. Ruetter. — 11. San ljubavi, I Want the World to Know, Jenik (arija iz Prodana neveste) — Tomáš Cukale. — 12. Say a Pray'r For the Boys — Majda Novak.

Za odmorom pride — H. DEL

1. Govor — Joseph Zalar. — 2. Zenski pevski zbor SZZ. — 3. Deklamacija — Tony Kravec. — 4. Plutovi trojčki. — 5. Igranje na akordijon — Robert Zahorec. — 6. Slovenske pesmi (glas in akordijon) — Tomáš Cukale in J. Gomilar. — 7. Oj, večer je že — Majda Novak. — 8. Trojčici — Fajfar-Krapenc-Gomilar. — 9. Slovensko dekle — Tomáš Cukale. — 10. God Bless America — Katherine Brayak.

Po programu bo prosta zabava in ples, za katero bo igral zgoraj orkester GRODIŠEK-OMERZA, spodaj pa PUCLJEV TERET.

Po čistega prebitka te glasbene prireditve pojde za SANS in slovenski pomožni odbor

nič je obljudil dobiti vsak mesec vsaj enega novega naročnika.

Jacob Ambrozich, Moon Run, Pa., 4 oglase za koledar. Pravi, da jih v kratkem pošlje še par.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je poslal dve obnovljeni naročnini. Kaj pa z oglasi za koledar, bo kaj, France? V prejšnjih letih ni bil Sheboygan nikoli brez njih v našem koledarju. Kaj, če se bi vas tudi letos zavzel par ter šli okrog trgovcev? Brez uspeha bi najbrž ne bilo.

Spet je tu naš Jimmie Higgins, John Marolt iz West Minerala, Kans. Pred kratkom je malo godrnjal, da se je že naveličal tega dela, ker je že star, in nadlegovati ljudi za tako stvar ni prijetno. Toda John je to delo menda že v krvi, kot mnogim drugim, kajti par dni pozneje je spet poslal dve novi naročnini. V tem pogledu bi bil John lahko za vzugled mnogim našim mlajšim agitatorjem, ki tako radi jammajo, "da se ne da nic storiti." More se, samo vztrajnosti in dore volte je treba.

Fairport Harbor, O., bo letos z ciglasi prvič zastopan v našem koledarju. Za to je poskrel Lovrenc Baje. Poslal je tri, obnovil svojo naročnino in da podpre pripravevanje Tone-ta Jankoviča, je poslal še svoj dolar za pozdravni oglas v koledarju. Prevzel je tudi zastopništvo za list. Pravi, da je naselbina mala, toda poskusil bo vseeno "svojo srečo".

Anton Shular, Arma, Kans., je poslal 4 obnovljeni naročnine ter naročil novo Adamičeve knjige "My Native Land". Njegov brat John iz Arcadia je poslal 2 novi in dve obnovljeni naročnini. **John Tancek**, Girard, O., je poslal tri obnovljene naročnine, \$3 v tiskovni sklad, dva trgovska in 15 pozdravnih oglasov za koledar.

No, naši fantje v metropoli tudi niso dremali, pač pa so bili še prav pridni. Rezultat: **John Krebel** 8 novih in 33 obnovljenih naročnin, \$3 tiskovnemu skladu, oglas za klub 27 JSZ in dva pozdravna oglasi. **Louis Zorko** dve novi naročnini. **Anton Jankovich** 4 nove in 2 obnovljeni naročnini, 9 trgovskih in še 15 pozdravnih oglasov za koledarju. **Jože Lever** en oglas za koledar in **Jože Durn** eno novo naročnino.

Frank Klun, Chisholm, Minnesota, je poslal dva oglasa za koledar.

Jože Ovca, Springfield, Ill., tudi še eno novo naročnino.

Peter Stopar, Colegrove, Pa., si je bil pred par meseci naročil Proletarca za tri meseca "za poskušnjo". Dopadel se mu je tako, da je zdaj poslabšano na celo leto in tudi zastopništvo za list je prevzel.

Poslali smo mu nekaj izisov, da jih razdeli med rojaki. To je storil in po par tednih je že poslal tri nove naročnine.

Naročnino je obnovil **John Berligr**, naročil Adamičeve knjige "My Native Land" in prispeval \$3.25 v tisk. sklad. Naj omenim še, da je John predilek note za orkester k opereti "Kovačev Študent" in jih je podaril Prosvetni matici.

"Big" Tone iz zlate dežele ob Pacificu drži besedo. Zadnjem časom se je oglasil naš star znanec **John Sukle**, Crested Butte, Colo. Poslal je svojo naročnino in še par drugih obnov. Poroča o svoji bolezni na očeh. V tej nesreči zavoljila vse simpatije in pisci teh vrstic veseli, da so mu zdravnik po trikpatni operaciji ohranili vsaj eno oko.

Peter Banich, Depue, Ill., je tudi že star znanec Proletarčeve družine. Poslal je 4 obnovljene naročnine in primaknil dolar v tiskovni sklad. Morda se spusti tudi kaj na agitacijo za nove naročnike. Včasih nas je že iznenadil na ta način.

Urbana Jelovička iz Rock Springsa, Wyo., sem bil dobil z naročniku na zadnji konvenci SNPJ v Pittsburghu zaseden s **Tonetom Starmanom**. Slednji je naročnino predkratkom obnovil, Jeloviček pa zadnji teden. V svojem pismu pravi: "Dolžnost me veže, da poravnam naročnino na Proletarca, ki mi je potekla koncem septembra." Priložil je tri "copake" (kot bi rekel "večni poslovnik" Jankovich) v gotovini.

Adolph Krisch, Cooperstown, N. Y., je obnovil naročnino in prispeval \$2 v tiskovni sklad. Hvala, Dolfe. Poskusil je obnoviti dve obnovljene prireditve počasno, da se ne bo preboljil, da je vendar nekaj vredno.

Ako vam kaj v Proletarcu ne ugaša, kritizirajte, toda ne s predosodi, nego tako, da bom list skupno izboljševali.

SLOVENSKIE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE .. CHICAGO 23, ILINOIS

CETE AMERIŠKE PETE ARMADE v Italiji imajo v okupiranih vseh in tragi opraviti čestokrat z nacijskimi zasednimi streli, ki skrivi hih prele na zavezniške čete. Gornje je slika, ki predstavlja ameriške vojake pri izganjanju nemških streličev iz skrivališč.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Tone Zornik v zapadni Pensylvaniji je še zmerom v sprednjih "Sancah". Poslal je 4 nove, 30 obnovljenih naročnin, še nadaljnje tri trgovske in 7 pozdravnih oglasov za koledar. Debro bi bilo, da bi se tudi drugi naši zastopniki malo več "zgenili" po onotnih krajih. Ako hočemo privesti kompanijo do 1000 novih naročnikov do uspešnega zaključka, bo treba več sodelovanja in naporov na vseh vrstah.

Martin Judnich iz Waukegana je poslal pozdravni oglas v koledar za Franceta Mihevcia in slike in opisno besedilo.

Leo Bregar, Barberton, O., je obnovil naročnino, poslal pozdravni oglas in naročilo za koledar.

James Dekleva, Gowanda, N. Y., dve obnovljeni naročnini. Jim se malo pridruža nadzorovanosti ljudi, ki jih bo prebrata na kak način prebuditi. Saj veš kako smo delali v prošlosti, ali ne, Jim? Ta posel takrat ni bil lahek in zdaj ni, je pa toliko bolj potreben, ako hočemo beležiti uspehe na predku.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa., je poslal 2 novi in 8 obnovljenih naročnin ter \$3 v tiskovnemu skladu. Pravi, da tudi oglase za koledar prav pridne nabira. Zadnji teden sem čital, da je padel v službi strica Samo na južnem Pacifiku sin mojih dobrih prijateljev "Langer-holčevih, Philip. Iskreno sožalju vsej družini, posebno starem.

John Zigman, Strabane, Pa., se je kot prejšnja leta tudi še precej povoljno odzvali. Jože Koršič nas je predstevil z 39. pozdravnimi oglasi za koledar in poslal \$9.90 za ruski vojni relief. John Zornik je poslal še tri trgovske oglase in prispeval \$1 v tiskovnemu skladu. Pravi, da bi tudi za list storil več, pa ga za poslenost ovira, ker mora delati 6 dni v tednu, zraven tega pa še vozila nima, brez katerega pa se tako raztreseni naselbini kot je detroitska malo opravi. Dobro bi bilo, da bi ostali sodružni in somišljeniki vzeli to na znanje ter pomagali v kampanji: Julia Lemuth je poslala dve naročnini, Kasinka Junko 5 trgovskih oglasov in eno obnovljeno naročnino. Mary Jurca je prispevala \$1 v tisk. sklad. Katherine Kraintz je poslala dve naročnini, Kasinka Junko 5 trgovskih oglasov

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

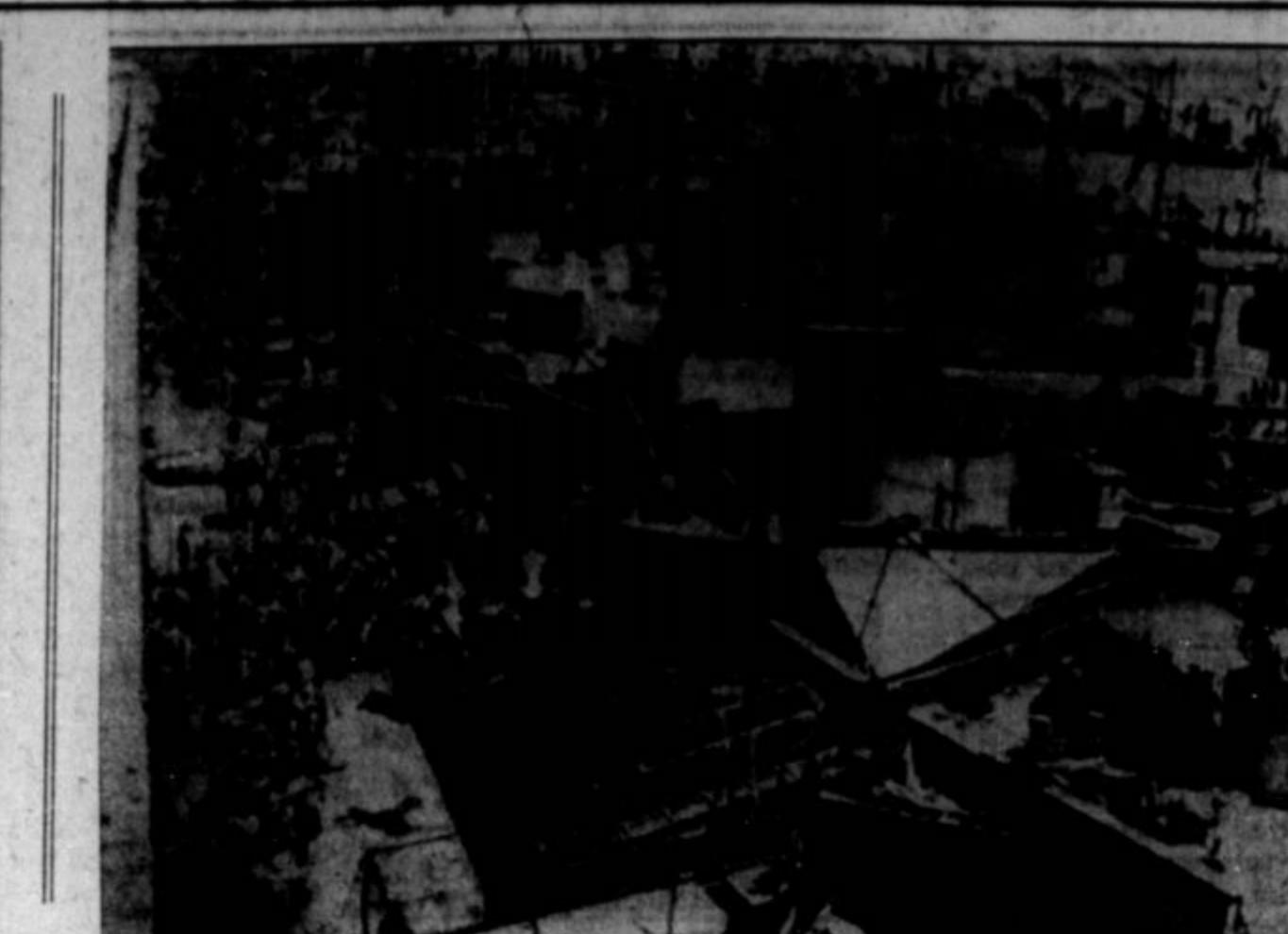
KOMENTARJI

Grška vlada je pogumnejša kar naravnost rekla, da se kreča z resnico. Sicer bi stvar ne bila važna, ako bi nadškof Spellman šel pred mesec na Portugalsko, v Španijo in v Italijo kot zasebnik. A nobena tajnost ni, da je šel tja z uradnimi navodili kot neuraden odpostane te dežele, v svojstvu predstojnika ameriških vojaških kaplanov. "Nation" pravi, da mu je tisto potovanje odobril in mu dal svoj blagoslov predsednik Roosevelt. V državnem oddelku je Spellman zelo vplivna oseba. Ako bi šel tja le kot privatnik, ne pa kot neuraden diplomat, bi se lahko njegov slavospev diktatorju Francu smatralo za mnenjeene osebe. To, kar priovede sedaj v Collierju, je povedal predsedniku in v državnem oddelku in še veliko več. V opisu pomenka s Francem — bil je namreč večkrat pri njemu — pravi, da vsega, čemer sta razpravljala, ne more povedati. V zagovor je citiral pokojnega kardinala Gasparija, ki je odklonil pisati svoje spomine z besedami, da tisto, kar bi smel povedati, ne bi bilo zanimivo, o res zanimivem pa mora molčati. Vseeno je nadškof Spellman v Collierju veliko povedal. Citateli te kolone se morda spominjamajo, da smo ga na njegovem romancu v Lisboni, Madridu, Rimu in Alžiru večkrat omenili in pa namene njegove misije. Zdi se, da jo je za Vatikan, savojsko dinastijo in Francoev režim dobro izvršil. In pa Hitler je zmesal nekaj streh.

Monsignor Fulton J. Sheen, ki je v ameriškem katoliškem svetu velika glava, ne verja, da je sovjetska ofenziva, ki traja od 12. julija in je noca biti konec, kaj drugega kaže, kaj Nemci dogovorjajo. "Rusi na svoji 600 milij dolgi fronti ne morejo zmagovati, toliko kot se nam pripoveduje, in dobivati bitke dan za dnem že nad dva meseca. Take reči se sploh ne dogajajo. Saj jaz jih ne morem verjeti. Prepričan sem, da se vse ta igra vrši po načrtu... Ko se Rusija in Nemčija združita... bomo dragi plačali vik naših rdečkarjev in njihnih pomagačev." To je citat iz govora omenjene monsignorja na zborovanju v Akronu. Vir: "Nation" ter "Beacon-Journal". On ni edini, ki mu je žal, da se redeča armada vraca proti zapadu. Visoka hierarhija od Poglavarja "navzdol" je bila v ospredju propagande in spletki za uničenje "sovražnike krščanstva" in starega reda in za "razkuženje Rusije", kadar bo v nji konec krvavega boljševizma. Ampak nakane se niso razvijale "po načrtu".

Newyorški nadškof Spellman piše v reviji "Colliers" o Španiji in njenem diktatorju Francu, kateremu je dal odvezo in ga čitateljem predstavil za velikega domoljuba, ki iskreno deluje v prid svoje dežele. Urednica revije "Nation" je v odgovor nadškofu navedla citate iz njegovega spisa in podkaze, ki naj bi ga poučili, da zgodovinskih dejstev, o katerih piše, nič ne pozna. Ne bilo bi namreč lepo, če bi nadškof

piše v reviji "Colliers" o Španiji in njenem diktatorju Francu, kateremu je dal odvezo in ga čitateljem predstavil za velikega domoljuba, ki iskreno deluje v prid svoje dežele. Urednica revije "Nation" je v odgovor nadškofu navedla citate iz njegovega spisa in podkaze, ki naj bi ga poučili, da zgodovinskih dejstev, o katerih piše, nič ne pozna. Ne bilo bi namreč lepo, če bi nadškof

ZE MNOGO LUK V ITALIJU je v zavezniški posesti. Razbito pomole zavezniški inženirji popravljajo in delave čistijo pristane, da jih napravijo spet pristopne prometu. To delo vrte z največjo naglico, ker hoče zavezniško poveljstvo navoziti v Italijo čimvečje zaloge muncije in drugih potrebičin, da se bo moglo z očitno čimvečje nadaljevati. Gornje je ena izmed takih luk, ki so spet odprte prometu — sedaj seveda zaveznišku.

lo množice preveč, kruha, pa premašo, pa je po božji previdnosti nastala vojna, lakota in kuga. "Labor" razlagata, da je bilo takratnim mogotcem na Angleškem to Malthusovo goče razlaganje zelo všeč, a ljudske nejevolje vseeno nestr.

Santi Ani, Cal., objavlja sličen nauk 'kolonec' R. C. Hoiles v časopisu "Register". On uči, da je na svetu zmerom bil razred ubogih in bo na vekomaj ostal. Če vlada stremi ta razred trajno podpirati z dajatvami, greši proti božjim zakonom, ki so nespremenljivi. Slovencem je tak nauk dobro znan, ker so ga v cerkvah čestokrat slišali. Kakor Malthus v starih časih in Hoiles v Californiji, tako je bilo v prošlosti in jih je sedaj tisoče pridigarjev in piscev, ki uče, da so vojne, bolezni in lakota sibja božja, zato moramo revčimo še bolj udano-trpeti in se varovati skušnjavev in prekučuhov, ki nas zapejujejo v pozelenje po tujih imetjih in v upiranje duhovni in posvetni gospodski. Evolucija človeka in njegovega sveta pa te nazore neprestano tre, počasi sicer, a sigurno. Deluje toraj slično kakor božji mlini.

Tajna pošta, ki je prihajala na ime zaupnikov v bivsem JIC, večinoma ministru Snaju in iz njenih rok drugim zaupnikom, največ patru Ambrožiču, je menda izčrpana, ker je gradiva v podrobnostih o pojavih, rophil in požigih v Sloveniji zmanjšalo. Prej je vse tiste podatke zbirala ljubljanska škofija pisarna in jih poslala dalje s pomočjo vaticanske pošte. Tega ne bo več toliko mogoče, ker sta sedaj Vatikan in škofija pisarna v Ljubljani pod drugimi gospodarji. Kar je iz tiste pošte črpal JIC, so bile zgolj novice. V propagandi proti "partizanom", komunistom in drugim "niedrednim" ljudem pa so objavljali kot privatniki še ostalo gradivo, katerega je bilo mnogo kolon. Rev. Ambrožič z njimi še sedaj zaključuje. Slika, ki jo je skusal po svoje predstaviti, res ni lepa, ampak vojna ni mir! V krvavih konfliktih se svet bije ne samo z orožjem, ampak tudi z lažmi in vsemi drugimi mogočimi sredstvi. Ambrožič je šel v svoji propagandi in ekstremsnosti in ne sme zameriti, če so se tudi pristaši partizanov oglašili tako, da mu ni moglo biti povoljno. Skupni stvari slovenskega naroda ni s svojo takško in ničemer koristil, mijo rečeno.

"Am. domovina" je spoznala, da preti Primorski in bodočnosti vse ostale Slovenije nevarnost tudi po tej vojni — a krivdo pa meče zdaj na Rusijo. Mi ji ves čas pripovedujemo, da vladajo na svetu diplomati iste šole kot v prejšnji vojni. Imeli smo takrat predsednika, ki je svetu razglasil določen program, za sprovođenje malih narodov pa se

je zavzel toliko kot še nikje v mednarodni diplomaciji na takov visokem mestu ne prej ne pozneje. Obljub je bilo nič koliko. Kakšne so posledice, ni treba praviti ker jih vsak sam vidi in čuti.

Le čemu se urednik James zgraja toliko nad Rusijo glede priznanja Italije za našo sobojevnico, ko vendar ve, da ona v zavezniški politiki z ozirom na Italijo ne odločuje, pač pa London in Washington. Ona le pritradi ali pa molči. Ali nismo v Proletarju že mesec v mesecu pisali kako piha veter? Čemu pa je šel newyorški nadškof Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z nami vojna? Marzato, da bi je navdušil nadaljevati boj proti nam? Menda James Debevec saj-takih stvari ne verjam! On, ki je tako zelo o vsem poučen bi lahko že dolgo tega zapazil, kako ameriška in angleška diplomacija s propagandnimi in kdo ve še s kaki sredstvi deluje, da se Italijo "iztrga iz vojne", to je, da se jo pripravi v čin, kakršnegatko Spellman v Italijo še ko je bila z n

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Značilna novica

Slovenija je v boju za svoj narodni obstanek, svobodo in demokracijo. Mi slovenski Amerikanecji ji pomagamo v teh njenih naporih s tem, da se zbiramo okoli Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ki si po vsej svojih močeh prizadeva pridobiti odločajoče činitelje za stremljenja in pravice slovenskega naroda v stari domovini.

Vesti o tem, kako se Sloveni in drugi svobodoljubni Jugoslovani bojujejo zoper temne sile svojih zatiralev in mučiteljev, je v zadnjem času zelo veliko. Ali med njimi je novača o volitvah v Sloveniji najznačilnejša in najpomembnejša.

Kakor je čitati v nekaterih listih, so čete ljudske osvobodilne vojske Slovenijo že tolko čistište sovražnika, da so se vrstile tamkaj mesece septembra volitve za demokratično vlado. V prvih dneh meseca oktobra pa se je vrnil prvi kongres slovenskih ljudskih zastopnikov. Na tem zborovanju je bil tudi major Joyce kot zastopnik angleške komisije pri vrhovnem poveljstvu Ljudske osvobodilne armade v Sloveniji. Na kongres je prišel v družbi z drjem Ivanom Ribarjem, ki je predsednik Vsej Jugoslovenskega protifašističnega sveta, ustanovljenega pred enim letom v Bihaču.

Volitev so se smeli udeležiti vsi moški in ženske, ki so stari čez 17 let. Te pravice se je poslužilo osemdeset odstotkov vseh tistih, ki so smeli voliti, pravi dalje poročilo iz Švice.

Prvega narodnega kongresa se je udeležilo 572 poslanec in delegat. Dvajset oseb se je izvolilo v odbor Slovenske ljudske osvoboditve, štirideset pa jih je bilo določenih za delegata, ki naj zastopajo Slovenijo v Vsej Jugoslovenskem protifašističnem svetu.

Resolucija podružnice št. 63 SANS

Na zadnji seji podružnice št. 63 SANS v Brooklynu, N. J., je bila sprejeta sledenca resolucijs:

Clanstvo podružnice št. 63 SANS se popolnoma strinja z izvrševalnim odborom Slovenskega ameriškega narodnega sveta v njegovih prizadavanjih za Združeno Slovenijo v federalni državi južnih Slovanov in obenem priporoča, naj Sanov izvrševalni odbor ob vsaki priliki podpira odbor južnoslovenskih Amerikancev finančno in moralno.

Mi člani podružnice št. 63 SANS obsojamo vse tiste posameznike, ki jim je pri srcu vse kaj drugega kakor pa trpeči slovenski narod, podpiramo dosedanje delo Sansovega izvrševalnega odbora in mu zapomemo, da bo tudi v bodočem delu v tem smislu.

Ludvik Mutz, predsednik, Markus Peshel, tajnik.

Lawrence Giovannelli, blagajnik.

Poročila o nakupu vojnih obveznic

V tednu od 14. do 21. oktobra je prejel ta urad poročila s tem, da koliko so naši ljudje pokupili vojnih vladnih obveznic ali bondov med kampanjo za tretje vojno posojilo, od sledečih naših podružnic:

Podružnica št. 12, W. Alliquippa, Pa., je naznana \$70.750; št. 81, Sheboygan, Wis., \$14.825; št. 23, Bridgeport, O., \$2.500; št. 39, Cleveland, O., \$37.275; št. 27, Arcadia, Kan., \$2.500; št. 82, Slovan, Pa., \$2.000; št. 7, Little Falls, N. Y., \$12.375; št. 31, Pueblo, Colo., \$1.000. Podružnica št. 31 nam poleg tega sporoča, da so slovenske kadetke v Pueblo prodale med našimi ljudmi v desetih dneh vojnih bondov za \$70.000. Prav bi bilo, če bi bila omenjena podružnica tudi to vsto uključila v svoje poročilo. Podružnica naj ne uključuje samo nakup vojnih obveznic med podružničnim članstvom, nato tudi vse tiste znake, za katere so naši ljudje kupili vojne bonde v njihih.

Nakup vojnih obveznic

Meseca septembra so zvezni uradniki za zasedovanje nepostavne žganjekuh arretirali 826 kršilcev in jim zaplenili 490 kotov. Njih kapaciteta je bila 8,368 galonov žganja na dan.

Kakšen bo izid?

To, da bodo zaveznički zmagači, je gotova stvar. A kako bodo rešili na primer problem Balkana? Nedvomno so o tem govorili na konferenci v Moskvi Molotov, Hull in Eden, in

JUGOSLOVANOM NE MORE UPORNISTVA NIHČE ZANIKATI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

rih se je Jugoslavija kot državna tvorba izjavila in če ne bi bilo Mihajlovića in pa partizan, bi zatonila v zgodovini — tako zato jo je zavilja njenja vlada.

Genu torek si Mihajlović, kjer se je Jugoslavija najslabše izkazala, namreč v politiki čarjije? Zato menda, ker je toliko četrčen, da si vči pomagati ne more. Dovoli je, da se ga imenuje za vojnega ministra in tako je postal le agent vlasti, v kateri mu ni mogče prisostrovati, mora pa prejmeti njene navodila in povejla.

Druga sila so "partizani", kot se jih v splošnem imenuje, ali osvobodilna vojska, kot se vedno naziva. Ta je vse vsemi intrigriraju stare čarje, torijske vnanje politike in vseh drugih ovir postala — hoče noče — rez simbol uporništva jugoslovanskega ljudstva, posebno še Hrvatov v Sloveniji.

V propagandi se jo z ene strani pretirano blati in z druge čezmerno poveličuje. Ni pa jih moči odreči svojstva, da je res ljudska armada.

Revolucion in dejanja na njen račun

V razmerah, v kakršnih je Jugoslavija, obkrožena od krila sovražnih držav, prezeta raznina kvizlingov, agentov provokaterjev, in sedaj se poteka "odprave" fašizma v Italiji — vse to povzroča v takih okupiranih, od vseh strani zastrupljenih, strahovito zmedo.

Dogajajo se umori, roki, tolovaštva. Tako je bilo v vseh vojnah in v vseh revolucionih prej in enake stvari se sedaj vrste kakor slike v filmu. Tisti, ki hočejo nazaj v prošlost, vpijejo, da so edini krivci tega, da oni, ki se "upirajo po nepotrebrem", v tem slučaju partizani.

Resnica je, kot jo lahko pozna vsakdo, ki se nekoliko zanima za zgodovino, da se v zmedji te vrste porajajo povsod samostojni oddelki, ali pa čisto navadni pustolovci in drugi nizinski karakterji, ali pa od glađa zblaznili ljudje, ki jim je vseeno, kaj store in čemu.

A prava osvobodilna fronta točno ve, čemu je v borbi. Ima program, ima načrt, ve kaj hoče in to je osvobodilna fronta v Jugoslaviji sporočila vsem zvezniškim vladam, predvsem onim, ki se jih ta boj najboljtiče, namreč, o katerem bodo imeli odločilno besedo. To je Anglija, USA in USSR.

Komunisti v vodstvu

Nekateri si prizadajo, najbolj pa komunisti sami z dokazovanjem, da v partizanski, to je, osvobodilni fronti v Jugoslaviji komunisti ne odločajo. Bržkone je res, da ne, ker se tudi drugje masnim gibanjem le redkokaj predstavijo za kar so. A poznavalec razmer vedo, da so komunisti v Jugoslaviji, kolikor jih sploh je, organizirani kot eden v partizanski akciji, toda ne kot komunisti, pač pa kot prijatelji Sovjetske unije. V Jugoslaviji pa je skoro vsak slovenski, hrvatski in srbski kmet prijatelj Rusije in tudi delavci, ne da bi se ogrevali za "komunizem", o katerem večinoma ne vedo kaj je, dasi ga je v primitivni obliki na Balkanu ved kot pa ga je bilo kdaj prej v Rusiji do padca carizma.

Napaka komunistov je, da taje svoje pripadništvo. Tajo pa ga zaradi svojih prejšnjih zmot v mednarodni politiki, ki so jih diskreditirale. Ali kot oni pravijo, žrtvovali so se za slovenske Sovjetske unije.

Podtikanje komunizma vsebuje, kar se v Jugoslaviji dozaja uporniškega, kot to skupaj jugoslovanska uradna propaganda in ostala reakcija, je potvrdila resnice. Komunisti so res zraven. A pogonska sila je tista masa, ki noče nazaj, temveč nekam naprej, kam na sonce!

Kakšen bo izid?

To, da bodo zaveznički zmagači, je gotova stvar. A kako bodo rešili na primer problem Balkana? Nedvomno so o tem govorili na konferenci v Moskvi Molotov, Hull in Eden, in

ku, je raziskoval ustanovo, ki se imenuje Wisconsin Alumni Research Foundation. Velja za znanstveno podjetje, posvečeno raziskovanju na kemičnem, inženierskem in na drugih podprtih tehničnih znanosti. Pravi, da posluje "ne za profit", temveč v korist splošnosti. Omenjeni član justične oddelke pa je dogнал, da je ta ustanova v resnici še monopolov, na primer kemične industrije, ter onih veleprodaj, ki izdelujejo zdravila, pa ne bi imelo počema. On nam je leta 1908 posredoval ustanoviti društvo, št. 72 SNPJ v Kansusu. Ko je postal tajnik društva, se je skregal s takratnim glavnim tajnikom Francom Keijzerom ter izstopil iz jednotne. Mislim, da je bilo to nekako leta 1910.

Potem smo pokojnega Lekšeta "poverbali" nazaj v jednoto, ko se je z njim združilo Slovensko podporno društvo sv. Barbare.

V Kaliforniji je bil Lekšek dvakrat, in se, kot je bilo v njegovi naturi, obkrot v večikratnem preiskav, ko je skoraj zaveznike s svojim sporazumom. Ne bo pa ga, da bo Anglija potiskala Jugoslavijo v "tarazmre in pod staro vladivo, od monopola za svoje dobrohotno sodelovanje z njimi že nad psem milijonov dolarjev.

"BIG" TONI PIŠE UREDNIKU

Oakland, Calif. — Gotovo si požal Johna Lekšeta, ki je umrl v Rentonu, Wash., dne 17. sept. nagle smrti. Zadela ga je kap. Bila sva si prijatelja. O njemu bi sicer lahko veliko pisal, pa ne bi imelo počema. On nam je leta 1908 posredoval ustanoviti društvo, št. 72 SNPJ v Kansusu. Ko je postal tajnik društva, se je skregal s takratnim glavnim tajnikom Francom Keijzerom ter izstopil iz jednotne. Mislim, da je bilo to nekako leta 1910.

Potem smo pokojnega Lekšeta "poverbali" nazaj v jednoto, ko se je z njim združilo Slovensko podporno društvo sv. Barbare.

V Kaliforniji je bil Lekšek dvakrat, in se, kot je bilo v njegovi naturi, obkrot v večikratnem preiskav, ko je skoraj zaveznike s svojim sporazumom. Ne bo pa ga, da bo Anglija potiskala Jugoslavijo v "tarazmre in pod staro vladivo, od monopola za svoje dobrohotno sodelovanje z njimi že nad psem milijonov dolarjev.

konvenciji SNPJ v Clevelandu (leta 1921 je menda bilo), vrila se je na prvo v neki dvojni na St. Clair Ave., se po-kognega Lekšeta morda spominja, kako je vsakih nekaj minut skčil kvišku in govoril. Vrh tega je zahteval drugo izvedbo, če, da se v tisti ni zadržiščalo govornikov. In res se se potem izselili v drugo, pa same zaradi Lekšeta vsega vpitja. Ob enem so potem Lekšeta izvedli v en tak konvenčni odbor, da je potem utemeljil biti le malo na konvenčnih sejih. Veliko še so takrat zbijali na tačun in tako sem jih tudi izvedel.

Umrl je brez društva. V kateremkoli je bil, je vse odkrjal kritiziral, nihče mu ni bil dovoljen napreden, vse svet je hotel preokreniti. Tako je živel povsod in končno se nastalil v neki malo "pečljivi" v Želenem Rentonu, kjer je premulin. To naj zadostuje o prijatelju pokojnem Lekšetu. Naj v miru počiva, ker zaslužil si ga je.

Sedaj pa nekaj o sebi in drugih domačih stvareh. Grožja sem kupil celo tono in plačal zanj sto copakov. Izprešal sem iz njega 180 galon vina, in če me pride kdo izmed vas obiskat, bom z veseljem potret. Stane me nekaj čez 50 galon, v liker storu pa stane \$4 galon. Piva že tudi zmanjkuje, že zelenje pa se itak ne dobi drugje kot v salumu po 35c časa najcenejša. To je zame predrago, torej se bomo že zelenje odvadili.

Gostilne so odprte v našem mestu in v San Franciscu samo od 10. dop. do 7. zvečer. V salunih v bližini ladjevnic, kamor hodijo gasti žejo ladjevni delavci, pa ne smo predlagali nikakega zagonja od 11. dop. do 1. pop. Delavci so si te "kazni" sami kriv, ker so nekateri opoldne malo preveč pogledali v kočačke, ob 1. ko so se vrnili na šift, so bili pa omoteni. Tako se je zrodilo, da zelenje sedaj sploh ne dobe, ker je že zeleno že tam dovolj kjer delajo.

Lani so bile gostilne odprte že ob 6. zjutraj. Marsik la-djevni delavci si jih je par "privočili" predno je šel na šift in za nameček si je potkalni še "fleško" v žep. Tako se je marsik na vezgodaj opil, na pličilni dan pa je bilo — tako pravijo, jaz jih nisem štel — kar polovico pijanih. Sedaj, hoče noče, moraš na delo brez zelenje.

V prejšnjem dopiku sem omenil, da bom skušal dobiti Proletarci vsak mesec saj enega novega naročnika. Ta mesec mi je uspelo. Poskusil sem v več krajev, nekateri ti tako zadržijo, da se čudiš, kje so se našeli tolikne nevednosti in nemprešljivih izrazov.

Ko se mi spet kaj nabere, pa se bom znova oglasil.

Anton Tomšič.

Podpiranje šolstva je "komunizem"

Senator Milkin (rep. Colorado) je v govoru proti predlogu, ki določa, da se bi dalo šolstvo v revnih državah ameriške Unije \$300,000,000 podporo, argumentiral, da bi to vodilo v komunizem. Dejal je, da je v tradiciji te dežele, naj si vsakdo sam pomaga v preživljaju in izobrazbi.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
T.L. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P.M.

(Except Wed. and Sun.)

6:30 to 8:30 P.M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Ros 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8440.

If no answer — Call

Austin 5700.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

	Nove naročnine	Obnov. naročnine	Nabral v tiskovni sklad
John Chamzar, Chicago, Ill.	15	6	\$ 2.00
John Turk, Chicago, Ill.	2	—	4.00
Charles Pogorelec, Chicago, Ill.	4	40	18.00
Frank S. Tuchiar, Chicago, Ill.	24	30	5.00
Angela Zaitz, Chicago, Ill.	8	4	15.00
John Krebil, Cleveland, O.	16 1/2	101	105.29
Joseph Ovca, Springfield, Ill.			

Something Short Of Socialism

Now comes Prof. Mordecai Ezekial, an economist of the more-intelligent and more-advanced type, to tell us that there is a danger of disastrous currency inflation in the postwar era unless there is a readjustment in the system of distributing wealth.

What Mr. Ezekial says will be necessary are "lower prices, higher wages, more reasonable profits and heavier progressive taxation."

Considering that Mr. Ezekial is now attached to the United States Department of Agriculture, we admit that he has gone pretty far toward advocating a system of production for use instead of for profit. As a public employee, he scarcely could be expected to say much more than that.

However, we speak to workers. We shall therefore translate the Ezekial suggestion into Socialist language. Here it is:

"We shall have inflation unless wealth is produced for the benefit of producers unless wages are scaled to production in a manner that will enable the people to buy what they produce; unless the few who own are restrained from taking the lion's share of the wealth that industry can produce."

We're used to hearing liberals and progressives advocating something less than Socialism. So we're not surprised when a government official holds fast to private ownership in his suggestion for a more stable economy. But we say that anything less than the social ownership and democratic management of industry, anything less than production altogether for producers and not at all for owners, will keep alive the contradictions and antagonisms that have brought fascism and war to the world and that will do the same thing for the future of mankind.

Socialism is the next step—if the future is to be free! — Reading-Labor Advocate.

Should We Keep Quite?

The Saturday Evening Post wants to know whether "some of our anti-fascists" would "rather lick Hull than the Axis." For our part, the answer is as simple as the question is dishonest, to wit, No. What follows? That we should keep quiet and have absolute faith in our policy-makers. But where does this leave the editors of the Post, who have been known to say some sweepingly unlovely things about the President of the United States, in war as well as in peace? Does it mean that they would rather lick Roosevelt than win the war? We hardly think so. In any event we won't raise the issue if in return the Post's editors will spend a week in sackcloth for the most distorted piece of copy to appear outside the paranoiac press in many a month. Here is brace of samples: "The State Department is supposed to be up to some underhanded business, but when it turns out that the business is the unconditional surrender of Italy there are no apologies from the left wing"; and "had the United States been invaded instead of France, the statesmen of our Allies would be 'appeasers' and 'cynical conspirators' (in the eyes of the liberals), unless they plumped for Earl Browder." Once and for all, we do not oppose taking a surrender from the devil himself, or even from Hitler. What we do oppose is the theory that a criminal who turns state's evidence is entitled to mount the bench. The reference to Browder implies a belief that the rescuers of a defeated America would have to collaborate with fascist turncoats or work with Communists. We can't speak for the editors of the Saturday Evening Post, but wouldn't there be millions of other Americans who could be dealt with just as democrats? That's all we ask in the case of Europe.—The Nation.

GREEK UNDERGROUND FIGHT ON KING AS ALLIED HEADACHE

The next political explosion in the Allied camp may come from Greece. The situation there represents, in microcosm, the conflict that is splitting most exiled governments: newer forces, representing underground groups, seeking recognition and power the older governments with the emigre headquarters in Allied capitals.

The Greek situation is "purer" than most, for the struggle is mainly internal and outside influences, such as the Soviet or the Americans, play a lesser role in the conflict.

The chief figure in the struggle is King George of Greece who was placed on his throne by British "bayonets" and who has had the full political support of the British since, and the younger elements who insist that the King "not return to Greece before the people express their will on the type of government they want." This specific demand was made by a group of Greek underground leaders in a letter to the Greek premier who now maintains headquarters in Cairo.

NOT SO FUNNY NOW

Mrs. Roosevelt points out that juvenile delinquency, arising in part from the presence of mothers in war plants, might have been checked if Congress last year had not destroyed the plan to develop community welfare programs under the Office of Civilian Defense. Local schemes to establish nurseries and play groups where children of working mothers would have intelligent supervision, have largely flopped, and in many war centers there is a tendency for women to quit their jobs so as to care for children "running wild."

The early OCD under Mr. LaGuardia and Mrs. Roosevelt made serious mistakes. Its first function was to organize the country against air attack, and it got sidetracked. But its interest in children's activities does not seem so funny now as it did when congressmen had a field day baiting the dancer, Mayris Cheney, and forcing the resignation of Mrs. Roosevelt herself. It isn't amusing that the juvenile delinquency rate is rising, that millions of needed women have been unwilling to leave their homes for war jobs, and that thousands of others have felt it necessary to return to their normal tasks.—The Chicago Sun.

Late this summer a number of Greek political leaders who had been active in the underground resistance we brought out of Greece. The head of this group, E. Tsirimokos, issued a long attack on the King's grievances before the war, and making serious charges that agents of

THE MARCH OF LABOR

American Labor and The Chinese

It is easy to understand why the Chinese Exclusion Act was passed. That happened sixty years ago. American capitalists were hell bent to import any sort of labor that was cheap and docile. From the very start, the unions in the American Federation of Labor advocated limitations on immigration. So far as European labor was concerned, they failed to put their ideas across. With regard to the Chinese, they had race prejudice as an ally. So here they succeeded. There is no doubt, too, of the fact that Chinese migrants offered a special danger. It was the openly expressed policy of certain employing groups to bring in the "coolies" as substitutes for the Negroes, who had been emancipated. Trade union men advocated Chinese exclusion in order to head off a new sort of slavery.

All this is a part of labor history—and an honorable part. But that is no reason why American trade unionists should now—as some did in the convention of the American Federation of Labor—fight to retain the old exclusion law. The entire situation has changed—and for the better. If, back in the eighteen-eighties, the trade unionists had had anything like our present quota system, they would have been more than satisfied. The system has been introduced to satisfy labor's justified demands. It covers the entire situation. With this system in force, the Exclusion Act is merely an awkward survival.

There is every reason why trade unionists should support the President's efforts to put the repeal bill through Congress. It is, for one thing, an important war measure. The Chinese are our valued allies. Before the Japanese are finally wiped out, we shall be fighting with the Chinese in China and from China we shall with them attack the Japanese islands themselves. It is inconceivable that our comrades in arms should be left under the disgrace of exclusion.

The original argument against admission of immigrants from China has completely lost its point. It has been calculated that under our quota system, the number of Chinese eligible for admission would be 107 a year.

And these would be seized through a selective system which would exclude any undesirables. To pretend that the addition of 107 persons to our population would constitute any sort of danger to anyone is patently dishonest. Persons who continue to oppose the repeal are stupidly maintaining an ancient attitude. It had sense sixty years ago. Now it has none. — The New Leader.

"LOT OF GALL AND FEW CONTACTS" MAKE WAR CONTRACTOR

A great deal has been printed in LABOR about "war brokers" who infest Washington. That LABOR has been extremely conservative is shown by a most shocking story told this week by the Washington "Post".

It recited the experience of a Philadelphia manufacturer who came to the capital to secure a war contract and was pretty downhearted after a futile search of three weeks.

In the swanky cocktail lounge of the Willard Hotel, he overheard a conversation between a major and a "handsome civilian." They were discussing how "to get along" in Washington. The discouraged business man asked to be "cut in" and the "handsome civilian" said everything could be arranged for 5 per cent.

"The next week," the "Post" said, "the contract was in the bag. An order of a million dollars went to the manufacturer. That meant \$50,000 to the handsome civilian."

The "Post" said there are at least three brokerage agencies in Washington with an income of more than a million dollars each. Even the smallest of the agents was said to be in a high income bracket.

All it takes to be a successful broker, the "Post" asserted, "is a lot of gall and a few contracts." Of course, it is necessary to know the "right people" and to entertain on a lavish scale.

Those who are wrapped up in themselves make very small parcels.

IN THE WIND.

From THE NATION

Prince Hubertus zu Loewenstein's draft classification is 4-c, the category of refugees who want to defeat Hitler but don't want to shoot Germans. The Prince explains that if he took arms against a sea of Nazis he might inadvertently shoot some members of the underground.

Gerald L. K. Smith's magazine, The Cross and the Flag, finds Secretary of State Cordell Hull "the most respected individual in Washington... Now that the American people are beginning to awaken, Hull is coming into his own."

The first public showing of "Mission to Moscow" in the Soviet capital drew a record-breaking crowd to the Cinema de Luxe. The Hollywood portraits of Kalinin and Vyshinsky gave the audience a laugh, but those of Litvinov and Stalin seemed to be successful.

Furlough tickets sold at reduced rates by the New York Central Railroad don't recognize all our allies. They are only for the use of personnel in uniform of the United States Army, Navy, Marine Corps, or Coast Guard (and) personnel in the uniform of the British Empire."

All that fighting on the Russian front is just a "phony war," says Monsignor Fulton J. Sheen. In an address at Akron, Ohio, quoted in the Akron Beacon Journal, he analyzed the military situation thus: "The Russians cannot be as victorious as we are led to believe along a 600-mile front, day after day, for more than two months. It just doesn't happen... I can't believe it. I'm positive it's all being done according to plan... When Russia and Germany unite... then we will pay for our reds and our pinks."

Festung Europa: During a recent blackout in Prague lamp-posts were painted with the inscription, "Maximum weight, six Nazis..." From a speech by Deputy Gauleiter Gerhard in Brno: "People need not know the worries which the politically responsible leaders are shouldering for them. Knowledge easily makes one weary, but if one has faith, one remains strong."

DOUGHBOY HITS LIES ABOUT LABOR

Soldiers overseas have been fed a lot of false propaganda about what workers are doing at home.

That's the conclusion reached by Sergeant John Willig, a reporter on the doughboy's overseas paper, "The Stars and Stripes," who has just returned to this country after nine months in North Africa.

Willig made it one of his first tasks in the United States to make a round of war plants and check personally on what workers on the production front are doing. He recounted what he found in a broadcast on the "We the People" program over the Columbia network.

"From what I've seen so far, the workers back home are doing a good job," he said. "You know, lots of men overseas have an idea our workers are thinking more about their overtime than anything else."

"Well, I've made it my job to talk with many war plant workers, and I've reported to the men overseas it just isn't so."

CLEVER MR. RUML HAS ANOTHER PLAN

Ruml has another "plan." In a talk in New York, he suggested that the best way to avoid a big economic "bump" after the war "might be" a cut in business men's taxes, rather than public works program, under the supervision of the Federal government.

Ruml concedes that unemployment will be the most menacing problem confronting the country after the war. He is telling business men that, unless they meet it, they may find the country adopting "some other arrangements for the production of goods and services."

On that point he is right, but we can't go along with him on his suggestion that, if the rich can get their taxes reduced, they will see that the poor are given an opportunity to get a job.—Labor.

FARMERS' PROFITS HIGHEST IN HISTORY

Farmers' income this year will exceed the \$12,500,000,000 mark hit last year—an all-time high—the Department of Agriculture reported. Farm prices were said to be 20 to 22 per cent higher than last spring, while prices paid by farmers are only 9 per cent higher.

Those who are wrapped up in themselves make very small parcels.

The Stakes at Moscow

Every American who recognizes what is at stake will be praying for the success of the Hull-Eden-Molotov conversations in Moscow. The Germans, as made clear by the Reichswar officer who talked with The Chicago Sun's H. R. Knickerbocker in Italy, are gambling everything on the hope of holding defensive lines in the East, along the Po, and on the Atlantic coast, and then winning a negotiated peace of exhaustion, preferably with Britain and America. The purpose of the Moscow talks is to smash that hope, while laying the groundwork for a lasting peace after Germany has been crushed.

Thus military and political phases of the talks are inseparable. The pooling of military strength for the final co-ordinated offensives will create the conditions under which postwar agreements can be discussed. And a demonstration that the three powers can find a method of agreement on postwar issues will strengthen their common will to fight on together for the speediest and most decisive victory.

All three powers confront an equal obligation to make the beginning toward a system of collective security in Europe. This, and not the precise line of any future boundaries, is the foremost question. All Americans of course want to see justice done to the peoples of Eastern Europe. But the attempt to get justice by imposing our will blindly against the Russians would be foredoomed to failure, if only because neither Britain nor America is prepared to back up such a unilateral decision with permanent force.

The settlement in Eastern Europe therefore must be one to which Russia consents. The surest way of provoking extreme demands on her part is to behave as if we wished to construct another cordon of anti-Soviet states on her borders. To forestall Russian reliance upon power politics for her own security, we must abandon power politics ourselves. That means resolute action in good faith to establish a United Nations council for the prevention of future aggression and the peaceful settlement of international disputes.

If the Moscow talks pave the way for such action, then border questions and other will become possible of solution with justice on all sides. Otherwise, there will be no true security for the small nations or anybody else.—The Chicago Sun.

Fascism Can Come Here

Fascism can come to America; make no mistake about that. As a matter of fact, it is well on its way. The tragedy is that fascist trends in this country have never been clearly recognized.

It will not be an American Adolf Hitler or a Benito Mussolini who will bring fascism to America. They didn't make fascism; they were but the tools of fascism. They were the effect, not the cause, of fascism. It won't be German-American Bunds which will bring fascism. They are too obvious to have any appreciable effect upon American public opinion.

It is time that the American people recognize fascism for what it really is. It is high time to tear the mask from the forces which produce fascism, which all the while mouth misleading phrases and slogans which they do not themselves believe.

What, then, makes fascism? Monopolies make fascism. Hatred of labor makes fascism. Big business makes fascism.

Italian business put Bullfrog Puss Mussolini in charge in Italy. German business men set Adolf Hitler up in business in Germany. If we have fascism in America, big business will bring it about.

When does fascism take over? Fascism takes over whenever any force rises strong enough to challenge the power of big business, either labor or government.—The Railway Clerk.

BE FAIR WITH THE COAL MINERS

Secretary Ickes returns the coal miners to their owners. The operators rejoice, but the wage dispute which started the trouble is still unsettled and coal production has dropped about 500,000 tons a month.

Many people in the United States and Canada will be cold this winter because of that falling off in output. Some of these innocent victims will probably blame the miners and their union, but the administration has been the chief offender.

The miners have a good case and the operators would have made the necessary concessions if the Labor Board had kept its hands off. Mr. Ickes could have secured an adjustment and was prepared to do so. Again the Labor Board intervened, insisting that no settlement would be approved unless it conformed to the board's program.

The result of all this has been that the miners were sent back to the pits, convinced they had been given a raw deal, and the country lost hundreds of millions of tons of badly needed coal.

LABOR does not enjoy publicly scolding the board, but it submits this case has been woefully mismanaged and it hopes the board will now take a more reasonable attitude and give the coal miners what they deserve, and what many operators are willing to grant—a substantial increase in pay.

"WELCOME"

The British government, in an effort to make U.S. soldiers and sailors feel at home when they land on England's shores, has issued a pamphlet entitled "Welcome," which attempts to tell the doughboys about life in England. Here are a couple of quotes:

"If you are interested in soft drinks, you'll find we have different ideas on the subject. It's not much use asking for a nut-milk-chocolate-cream-fudge sundae topped off with raspberry. There are other drinks, however, if you are interested, although the supplies are rather on the short side. Incidentally, the word 'highball' doesn't mean much in this country, but the word 'whisky' means plenty (and costs plenty).

"You ought to know about British beer if you don't already. It divides itself into three types: 'Mild,' 'bitter,' and 'bottled.' Mild beer and bitter beer are sold on draught—pulled up by hand from the beer engines (whatever they are). Mild is dark in color. Bitter is a tawny red, and is definitely an acquired taste. After you've been here a short time you'll get to like bitter. We've been here all our lives and we're grown quite fond of it."

"There is little more to be said except that we are very glad to see you, very glad to have you fighting alongside of us, very hopeful that you will get to know us and that we will get to know you, and very certain that in the end we will come out on top." — Bascom N. Timmons in The Chicago Sun.

BUTTER GETTING SCARCE; MORE PROFIT IN CREAM

It seems that butter is the biggest question mark in the food situation at present. From all reports it's going to be scarcer than ever this winter. It's the same old story: People need more butter, but producers want more profit—and profit wins out.

One of the largest butter producers said in Chicago: "A man would be a fool to produce butter these days. There are no ceilings on cream and probably will not be, so the producer can make much more money by selling his cream for cheese and plastic cream than he can for butter."

SHOW You Care GIVE Your SHARE

Make ONE Contribution
For THREE Great Needs

Support The USO
Aid Our Allies
Help Chicago's Helpless

THE COMMUNITY AND
WAR FUND